GEMEENTE HUNSEL

Inhoudsopgave

1. Inleiding

2. Bodemgesteldheid

3. Grondgebruik
   - 3.1 Agrarisch
   - 3.2 Niet-agrarisch

4. Infrastructuur
   - 4.1 Wegen
   - 4.2 Waterlopen
   - 4.3 Spoorlijnen en tramlijnen

5. De gemeente Hunsel

6. Conclusies

Literatuurlijst

Kaartmateriaal

Gemeentebeschrijving Hunsel

1. Inleiding

1.1 Gemeente Hunsel
p.a. Kraakstraat 2
6013 RS Hunsel
Provincie Limburg
Inventarisatiegebied Midden-Limburg
Aantal inwoners : 5.395 (16-5-1988)
Oppervlakte : 32,63 km2
Nederzettingen : Castert (ged. gemeente Hunsel, ged. gemeente Weert), Ell, Ellerhei, Haler, Heioord, Hunsel, Ittervoort, Neeritter, Santfort (ged. gemeente Thorn), Schillersheide, Smidstraat, Uffelse.

1.2 De gemeente Hunsel, deel uitmakend van het inventarisatiegebied Midden-Limburg, wordt aan de noordzijde begrensd door de gemeente Weert (inventarisatiegebied Limburgs Peelgebied). In de noordwest punt grenst de gemeente Hunsel aan de gemeente Nederweert (inventarisatiegebied Limburgs Peelgebied). Oostelijk grenst Hunsel aan Grathem. De zuidelijke begrenzing wordt voor een groot deel gevormd door de Nederlands-Belgische rijksgrens en in de zuidoosthoek voor een klein deel door de gemeente Thorn. Westelijk van Hunsel ligt de gemeente Stramproy.Grathem, Thorn en Stramproy behoren tot het inventarisatiegebied Midden-Limburg.
De gemeentegrenzen van Hunsel hebben tussen 1850 en 1940 geen wijzigingen ondergaan. In 1942 werden de gemeenten Neeritter en Ittervoort opgeheven en toegevoegd aan de gemeente Hunsel.

2. Bodemgesteldheid

2.1 De gemeente Hunsel is geheel gelegen op zandgrond. Het noordelijk deel van de gemeente ligt grotendeels op lagere zandgrond, en het zuidelijk deel ligt op hogere zandgrond.Dit globale beeld kan als volgt worden gespecificeerd.
De kern Ell in het noordelijk deel der gemeente ligt midden in een betrekkelijk klein gebied met hogere zandgrond. Verder zuidelijk ligt een brede strook met lagere zandgrond. Dit gebied wordt aan de westzijde begrensd door enkele slenken en laagtes. Hier stroomt de Tungelroyse Beek, deze heeft voor klei-afzettingen gezorgd. In de westpunt van de gemeente, tegen de Nederlands-Belgische rijksgrens, bevindt zich een vlakker stuifzandachtig gebied. De eerder genoemde brede strook lagere zandgrond wordt aan de zuidzijde begrensd door een klein gebied met hogere zandgrond. Op de zuidpunt van dit gebied ligt de kern Haler. Verder zuidelijk ligt een band lagere zandgrond met hierin het dal van het Lang Ven en de Uffelse Beek. De kern Hunsel ligt vrijwel in het midden van de gemeente en wordt doorsneden door de Uffelse Beek.
Het zuidelijk deel van de gemeente bestaat uit hogere zandgronden. Tegen de Nederlands-Belgische rijksgrens ligt een klein vlak stuifzandachtig gebied. De zuidelijke begrenzing wordt gevormd door het smalle dal van de Itterbeek. Aan deze beek met enige kleiafzetting liggen de kernen Neeritter en Ittervoort.
Het grondgebied van de gemeente Hunsel ressorteert onder het Waterschap Midden-Limburg.
Het grondgebied van de gemeente ligt op ongeveer 30 meter +NAP.

3 Bodemgebruik

3.1 Agrarisch

De agrarische sector speelt vanouds een belangrijke rol in de gemeente Hunsel. De bodem werd gedurende de periode 1850-1940 overwegend voor agrarische doeleinden gebruikt. Rond 1850 was een groot deel van het grondgebied van de gemeente nog niet ontgonnen. Dit gebeurde vooral in de periode tot 1870.

De Tranchotkaart toont de situatie zoals die , wat betreft het bodemgebruik, bestond in het eerste kwart van de negentiende eeuw.
De kern Ell werd aan de westzijde begrensd door het Ellerbroek, een moerasgebied. Ten noorden van Ell lag akkerland. Aan de Tungelroyse Beek, de noordelijke begrenzing, lagen weilanden. Oostelijk van deze kern bevond zich een uitloper van de Oldersche Heide, een groot heidegebied dat doorliep op het grondgebied van de aangrenzende gemeente Grathem. Verder zuidelijk tussen de kernen Ell en Haler lag eveneens een groot heidegebied . In dit gebied bevonden zich enkele moerassige gronden en hoger gelegen zandvlakten.
De naam Haler voor de bebouwing ten zuidwesten van de kern Hunsel wordt op dit kaartmateriaal nog niet vermeld. Rond de kern Haler bevonden zich akkerland en enkele weiden.
In de westpunt van de gemeente lag eveneens een heidegebied, met kleinere vennen.
Rond de kern Hunsel lag akkerland. Langs de Uffelse Beek , die de kern aan de noordzijde passeerde, lagen moerasachtige gronden en enkele weilanden. In zuid-westelijke richting, stroomopwaarts de Uffelse Beek, lagen eveneens weilanden. Aan de noordzijde van deze waterloop lagen akkerlanden. Zuidelijk, aan de overzijde van de beek, strekte de heide zich uit.
In het zuidelijk deel van de gemeente , tussen de Uffelse Beek en de Itterbeek, bevonden zich in hoofdzaak akkerlanden. Rond de kernen Ittervoort en Neeritter , nabij de Itterbeek gelegen, bevonden zich enkele weilanden.

Wat betreft de verkavelingssituatie in het begin van de negentiende eeuw kan worden geconstateerd dat de schaarse grond die in cultuur was gebracht, was verdeeld in lange smalle stroken. Deze esverkaveling trof men in Limburg veelvuldig aan .
Als gevolg van de grootschalige ontginningen in het

derde kwart van de negentiende eeuw was deze situatie veranderd . De in cultuur gebrachte heidegrond was verdeeld in relatief grote kavels. Een regelmatig geordend kavelpatroon ontbrak.
In de periode tussen het eerste kwart van de negentiende eeuw tot circa 1935, traden belangrijke veranderingen op in het kaartbeeld betreffende het grondgebruik. In het derde kwart van de negentiende eeuw vonden in het zuidelijk Peelgebied op grote schaal ontginningen plaats. De gemeente Hunsel wordt in de literatuur tot dit gebied gerekend. Heide werd omgezet in voornamelijk akkerland, een kleiner deel in weiland . Ook werd dennebos aangeplant.
Rond de kern Ell was de bodem hoofdzakelijk in gebruik als akkerland, afgewisseld met weiland. Langs de Tungelroyse Beek bevonden zich broekbossen.
Westelijk van Ell lag het Heykersbroek, een gebied met weilanden en broekbossen. Verder zuidelijk tussen de kernen Ell en Haler was een gebied gesitueerd dat in hoofdzaak als weiland in gebruik was. In dit gebied bevonden zich enkele vennen en zandverstuivingen. In de westpunt van de gemeente Hunsel lagen de Ellerhei en het Weerensbroek. In de lagere delen bevonden zich vennen, moerasachtige gronden en weilanden. Op de hogere delen waren dennebossen en houtwallen aangeplant en lagen zandverstuivingen. Dit landschap strekte zich verder in zuidelijke richting uit, en droeg de namen Kastert, Goort, Meerser Ven, Pinxten en Weijers.

De kern Haler bevond zich temidden van akkerland, aan de oostzijde begrensd door een weilandgebied. Dit gebied strekte zich uit tot aan de grens met de gemeente Grathem.
Tussen de kernen Haler en Hunsel stroomde het Lang Ven van zuidwestelijke in noordoostelijke richting. Langs deze waterloop bevonden zich broekbos en weilanden.
De kern Hunsel lag in een gebied met akkerland. Langs de Uffelse Beek, die deze kern doorsneed, bevonden zich weilanden en drassige gronden. Ten noordoosten van Hunsel lag een klein gebied beplant met dennebos. Stroomopwaarts van de Uffelse Beek bevond zich de kern Uffelse in een gebied met weilanden en akkers.
Het gebied ten zuiden van de Uffelse Beek bestond in hoofdzaak uit akkerland, begroeid met vele houtwallen.
In de zuidwestpunt van de gemeente lag Heioord, een gebied waar in het laatste kwart van de 19e eeuw veel dennebos was aangeplant.
De kernen Neeritter en Ittervoort lagen aan de Itterbeek. Enkel direkt langs deze beek bevonden zich weilanden. De overige grond was als akkerland in gebruik.

De aanduidingen op de kaart van het agrarisch bodemgebruik heden ten dage in Hunsel verschillen

niet wezenlijk van de in het voorgaande beschreven toestand rond 1935.
In het noordelijk deel van de gemeente Hunsel, langs de Tungelroyse Beek, liggen vochtige weilanden en broekbossen. De kern Ell bevindt zich in een oud-bouwland gebied met velden met randbebouwing. Ten zuiden van Ell ligt een brede strook grond met grootschalige landbouw. Zuidoostelijk hiervan ligt een klein oud-bouwland gebied met randbebouwing. In de zuidpunt van dit gebied ligt de kern Haler.
Zuidelijk hiervan langs het Lang Ven en de Uffelse Beek liggen nattere weilanden. In de westpunt tegen de Nederlands-Belgische rijksgrens bevindt zich een smalle strook met grootschalige landbouw. Zuidelijk van de Uffelse Beek ligt een strook grond met eveneens grootschalige landbouw. De kern Ittervoort en Neeritter liggen in een oud-bouwland gebied met velden met randbebouwing. In de zuidpunt van de gemeente, vlakbij de Nederlands-Belgische rijksgrens ligt een kleinschalig landbouwgebied.
De zuidelijke begrenzing wordt gevormd door de Itterbeek. Langs dit smalle beekdal liggen vochtige weilanden.

3.2 Niet-agrarisch

Gedurende de periode 1850-1940 bevond zich in de gemeente Hunsel geen bodemgebruik of bedrijvigheid die verband hield met niet-agrarische activiteiten.

4. Infrastructuur

4.1 Wegen

Het wegennet van de gemeente Hunsel in het begin van de negentiende eeuw kan worden gekenschetst als weinig ontwikkeld. Het grondgebied werd niet doorkruist door wegen van provinciaal belang. Het wegennet was onverhard en doorgaans van slechte kwaliteit. De hoofdverbindingen liepen vanuit de grootste kern Neeritter in noordoostelijke richting naar de kern Ittervoort, en in zuidelijke richting naar Kessenich (België). Andere verbindingen gingen in noordwestelijke richting naar de kern Uffelse en in noordelijke richting naar Hunsel.
De kern Hunsel had op haar beurt verbindingen met Ittervoort in zuidelijke richting en Ell in noordelijke richting. De verbindingen met Ell liepen door een groot heidegebied en zullen waarschijnlijk uit niet meer dan smalle paden hebben bestaan.
In noordwestelijke richting liep vanuit Hunsel een weg naar de kern Haler, terwijl in zuidoostelijke richting, deels langs de Uffelse Beek, een weg naar de kern Uffelse liep.

Rond 1850 was in de in het voorgaande geschetste situatie slechts weinig veranderd. De enige verharde weg was de Napoleonsweg, die de destijds nog zelfstandige gemeente Ittervoort doorkruiste. Deze in 1812 aangelegde weg liep van Venlo via Maaseik (België) naar Maastricht. Langs deze weg werd rond 1850 ter hoogte van Ittervoort tol geheven. De verbinding van Hunsel naar Ell was nog steeds onverhard, maar leek te zijn verbeterd: zij bestond toen uit een rechte weg door het heidegebied.

Tussen 1850 en 1940 waren de veranderingen in het wegennet omvangrijker. De kern Neeritter beschikte over een verharde verbinding met Ittervoort en een verharde aansluiting op de Napoleonsweg.
Vanuit de kern Hunsel liep een verharde weg in zuidelijke richting naar Ittervoort en een weg in noordelijke richting naar Ell. Tevens liep een verbinding vanuit Hunsel in zuidoostelijke richting naar de kern Uffelse. Voorbij deze kern draaide de weg in noordelijke richting naar Haler. Deze verharde verbinding vervolgde haar weg in noordelijke richting naar Ell. Vanuit Ell liep een verharde weg in noordwestelijke richting naar Swartbroek (gemeente Weert), en in noordoostelijke richting naar de gemeente Grathem. In het ontgonnen heidegebied tussen Ell en Hunsel vertoonde het wegennet een regelmatig verlopend patroon.

4.2 Waterlopen

De belangrijkste natuurlijke waterlopen binnen de gemeente Hunsel zijn de Tungelroyse Beek, het Lang Ven, de Uffelse Beek en de Itterbeek. De Tungelroyse Beek vormt de noordelijke begrenzing van de gemeente Hunsel. Het Lang Ven komt de gemeente in de zuid-westpunt binnen. Vanaf de rijksgrens met België stroomt deze waterloop vervolgens in noordoostelijke richting tussen de kernen Haler en Hunsel door.
De Uffelse beek komt eveneens vanuit België de gemeente binnen en stroomt in noordoostelijke richting, ongeveer evenwijdig aan het Lang Ven. Deze sterk meanderende beek passeert de kern Uffelse aan de zuidzijde en snijdt de kern Hunsel in twee delen. In oostelijke richting verlaat deze waterloop de gemeente, na eerst nog onder het kanaal Wessem-Nederweert door te zijn geleid.
De Itterbeek tenslotte ontspringt op Belgisch grondgebied en vormt voor een deel de zuidwestelijke begrenzing van de gemeente Hunsel. Deze waterloop passeert de kern Neeritter aan de zuidzijde en stroomt vervolgens in noordoostelijke richting naar de kern Ittervoort. Ter hoogte van deze kern buigt de Itterbeek in zuidoostelijke richting af naar de gemeente Thorn.
De afwatering binnen de gemeente Hunsel geschiedt op natuurlijke wijze via de genoemde beken.

De enige kunstmatige waterloop binnen deze gemeente is het kanaal Wessem-Nederweert, aangelegd in 1929. Dit kanaal verbindt de Maas met de Zuid-Willemsvaart, en doorsnijdt het oostelijk deel van de gemeente over een geringe afstand.

4.3 Spoorwegen en tramlijnen

De gemeente Hunsel werd en wordt niet doorkruist door spoorlijnen. Wel heeft gedurende enkele tientallen jaren een tram de kern Ittervoort aangedaan. Het betrof de eerste lijn van de Centrale Limburgsche Stoomtrammaatschappij (CLS).
Gepland was een lijn vanuit Roermond via Horn, Beegden, Heel-Panheel, Thorn en Ittervoort naar Maaseik. Tengevolge van de eerste wereldoorlog liep deze lijn aanvankelijk niet verder dan Thorn. Het tracé liep langs de bestaande Napoleonsweg. In 1918 werd in aansluiting op de lijn Roermond-Maaseik het eerste stuk van het tramlijntracé geopend dat Midden-Limburg met Noord-Brabant moest verbinden. Het gedeelte Thorn-Maaseik werd omstreeks 1920 in gebruik genomen. In de jaren dertig zorgden de economische malaise en de toenemende concurrentie van

het wegvervoer voor sluiting van het baanvak.

Voor de lijn Roermond-Ittervoort was dat het jaar 1935. In de kern Ittervoort resteert nog enige bebouwing die verband houdt met de aanwezigheid van deze tramlijn. Hierop wordt in hoofdstuk 6 verder ingegaan .

5. De gemeente Hunsel, nederzettingen

5.1 Kernen in de voormalige gemeente Hunsel.

De gemeente Hunsel bevatte binnen de gemeentegrenzen van de periode 1850-1940 de kernen Hunsel, Uffelse, Haler en Ell.
Het inwonertal daalde van 1101 in 1835 tot 1000 in 1860. Deze ontwikkeling vond haar oorzaak in de gevolgen van de Belgische afscheiding in 1839. Voor de scheiding behoorden de dorpen As en Beersel tot de gemeente Hunsel. Na de scheiding behoorden deze dorpen tot het Belgisch grondgebied.
In 1899 bedroeg het inwonertal 999 , in 1909 was het gestegen tot 1075.
De kern Hunsel ontstond als nederzetting in de direkte nabijheid van de Uffelse Beek, op de grens van beekdal en hogere zandgrond.
De Tranchotkaart toont de kern in het begin van de negentiende eeuw. De schaarse bebouwing bevond zich op de zuidelijke rand van het beekdal, langs de weg in zuidelijke richting naar de gemeente Neeritter.
Tussen het eerste kwart van de negentiende eeuw en de periode rond 1850 traden in de zojuist geschetste situatie nauwelijks veranderingen op. Structuur en grootte van deze kern waren niet veranderd. Wel wordt op kaartmateriaal van rond 1850 de aanwezigheid van een kerk vermeld.

Tussen circa 1850 en 1940 onderging de kern een duidelijke groei. Aan beide zijden van de Uffelse Beek bevond zich bebouwing. Deze concentreerde zich langs de verharde wegen in noordelijke en zuidelijke richting. Kaartmateriaal uit 1934 maakt melding van de aanwezigheid van een kerk, een school, een korenmolen en twee kapellen. Ten noorden van de kern Hunsel, halverwege de weg naar de kern Ell lag de zuivelfabriek De Hoogstraat.

De kern Ell ontstond in de nabijheid van de Tungelroyse Beek, rond een kruispunt van wegen. In het begin van de negentiende eeuw bestond de kern uit enkele panden langs weinig belangrijke interlokale wegen. In de periode tot circa 1850 vertoonde het dorpje een geringe groei. Tussen circa 1850 en 1940 trad daarentegen wel enige verandering op. Langs de inmiddels verharde wegen in noordelijke, oostelijke en zuidelijke richting had een toename van de bebouwing plaatsgevonden. De kern beschikte over een eigen kerkgebouw. Het gemeentehuis van de gemeente Hunsel bevond zich in de kern Ell.
De aanleg van het kanaal Wessem-Nederweert in 1929 heeft geen invloed uitgeoefend op de bebouwing van Ell, hoewel het kanaal de kern aan de oostzijde op korte afstand passeert.

De kern Haler bestond begin negentiende eeuw uit enkele panden aan weerszijden van de interlokale weg Hunsel-Ell. De naam Haler wordt op kaartmateriaal van rond 1820 niet vermeld. In de periode tot 1850 vertoonde ook deze kern nauwelijks enige groei. Tussen circa 1850 en 1940 waren de veranderingen eveneens minimaal. Alleen langs de inmiddels verharde verbinding met Ell en Hunsel was enige nieuwe bebouwing ontstaan.

Tot slot de kern Uffelse. Begin negentiende eeuw bestond deze kern uit niet meer dan enige boerderijen in de nabijheid van de Uffelse Beek, ten noordoosten van de zestiende Uffelse Molen. De naam Uffelse wordt op kaartmateriaal van rond 1820 niet vermeld.
De boerderijen droegen de namen : Haager, Koppen, Groels, Swaelen, Donders en Siberhoff. In de periode tot circa 1850, toen deze kern Uffelsen heette, vertoonde zij nauwelijks enige groei. Tussen circa 1850 en 1940 waren de veranderingen eveneens minimaal.

In het begin van de negentiende eeuw bevatte de toenmalige gemeente Hunsel slechts weinig verspreide bebouwing. Ten noordwesten van de kern Hunsel bevonden zich enkele boerderijen. Later nam deze als gevolg van de ontginningen flink toe, en werden her en der nieuwe boerderijen gebouwd.

5.2 Kernen in de voormalige gemeente Ittervoort.

De gemeente Ittervoort bevatte binnen de gemeentegrenzen van de periode 1850-1940 de kernen Ittervoort, Sandfort en Schillersheide.
Het inwonertal bedroeg 346 in 1835, rond 1860 bedroeg dit 275. De daling is waarschijnlijk een gevolg van de Belgische afscheiding in 1839. In 1899 bedroeg het aantal inwoners 266 en in 1909 284.

De kern Ittervoort bestond begin 19e eeuw uit slechts enkele panden, gelegen direkt aan de Itterbeek. De kern was ontstaan op de rand van het beekdal en de hogere zandgrond, rond de kruising van enkele interlokale wegen. In de periode tot 1850 groeide de kern Ittervoort slechts in zeer geringe mate. De aanleg van de Napoleonsweg in 1812 zorgde voor een lichte toename van de bebouwing. Kaartmateriaal vervaardigd rond 1860 maakt melding van de aanwezigheid van een tweetal molens, een kerk en een kapel te Ittervoort. Tevens werd op de Napoleonsweg ter hoogte van Ittervoort tol geheven.
Kaartmateriaal uit 1934 toont het volgende beeld. Langs de verharde weg in oostelijke richting had een lichte toename van bebouwing plaatsgevonden. Deze kern beschikte over een school, een kerk en een watermolen. Grootschalige veranderingen hadden sinds

1850 niet plaatsgevonden.
De kern Sandfort in de noordoosthoek van de gemeente bestond begin negentiende eeuw uit slechts enkele panden. De aanleg van de Napoleonsweg leidde ook hier tot een geringe uitbreiding van de bebouwing, deels op het grondgebied van de naburige gemeente Thorn. In de periode tot 1940 vertoonde de kern nauwelijks enige groei.
De kern Schillerheide in de noordpunt van de voormalige gemeente Ittervoort gelegen vertoonde eenzelfde beeld.

5.3 Kernen in de voormalige gemeente Neeritter.

De gemeente Neeritter bevatte binnen de gemeentegrenzen van de periode 1850-1940 de kernen Neeritter en Heioord. Begin negentiende eeuw was Neeritter een vrij grote kern. In 1835 telde dit dorp 1239 inwoners. Rond 1867 was dit aantal gedaald tot 800. De oorzaak moet wederom gezocht worden in de Belgische afscheiding van 1839. In 1899 telde Neeritter 649 inwoners, in 1909 656.
De kern Neeritter is gelegen aan de oever van de Itterbeek op de hogere zandgrond. Het dorp bezat begin negentiende eeuw een rechtlijnig stratenplan en een, voor dorpen, vrij unieke omgrachting. Kaartmateriaal uit deze tijd maakt melding van de aanwezigheid van een watermolen nl. de Armen Molen.
De Dictionnnaire Géographique du Limbourg van Van der Maelen uit 1835 vermeldt voor Neeritter, onder het kopje "handel en nijverheid", een ververij, twee brouwerijen, twee stokerijen en drie graanmolens. Daarnaast werd binnen deze gemeente turf geëxploiteerd.
Tussen het begin van de negentiende eeuw en de periode rond 1850 traden nauwelijks veranderingen op.

Kaartmateriaal van rond 1940 toont vrijwel hetzelfde ruimtelijke beeld. Langs de weg in noordoostelijke richting naar de kern Ittervoort had een lichte toename van de bebouwing plaatsgevonden. Hetzelfde kan worden geconstateerd voor de bebouwing langs de weg in zuid-oostelijke richting naar de Napoleonsweg. Wat de plaatselijke nijverheid betreft kan een duidelijke achteruitgang worden geconstateerd. De drie brouwerijen die rond 1866 nog in bedrijf waren, zijn in 1913 alle drie verdwenen.

De kern Heioord wordt op de Tranchotkaart uit 1806 niet vermeld, dit in tegenstelling tot kaartmateriaal uit de periode rond 1850. Het betrof een gering aantal panden ten oosten van de kern Neeritter nabij de Nederlands-Belgische grens. In de periode 1850-1940 traden in deze situatie geen wijzigingen op. Wel werden in de tweede helft van de negentiende eeuw rond Heioord dennebossen aangeplant.
De toenmalige gemeente Neeritter bevatte in de periode 1850-1940 vrijwel geen verspreide bebouwing.

5.4 Nederzettingen na 1940

De grootste toename van de bebouwing in de gemeente Hunsel vond na de tweede wereldoorlog plaats.
De kern Hunsel werd aan de noordzijde uitgebreid met een nieuwe woonwijk. In de kern Ell vonden eveneens uitbreidingen plaats aan de noordzijde. De kernen Haler en Uffelse vertoonden daarentegen nauwelijks enige groei.
De kern Ittervoort liet de sterkste groei zien . Aan de noordzijde werden nieuwe woonwijken gebouwd. In deze kern ontstond in de jaren zeventig en tachtig enige plaatselijke industrie.
De kernen Schillersheide en Heioord bleven vrijwel onveranderd in omvang.
De kern Neeritter tenslotte kende enige uitbreiding aan de noordzijde. Deze uitbreiding vond buiten de vroegere omgrachting plaats.
De gemeente Hunsel behield, ondanks enige industriële activiteiten in de kern Ittervoort, zijn woonfunctie.

6. Conclusies Hunsel

6.1 Naar aanleiding van het verrichtte veldwerk dienen omtrent de gemeente Hunsel de volgende opmerkingen de gemeentebeschrijving af te ronden.
De geïnventariseerde bebouwing bevindt zich in hoofdzaak in de vier grootste kernen van deze gemeente te weten Hunsel, Ell, Ittervoort en Neeritter.
Het geven van een stedebouwkundige typologie is gegeven de ontwikkelingen binnen de gemeente in het tijdvak 1850-1940 niet relevant.

6.2 In de kern Hunsel bevindt de bebouwing zich in hoofdzaak langs de Kraakstraat en de Kallestraat die de verbinding vormen met respectievelijk de kernen Ell en Ittervoort. De panden in de Kraakstraat dateren uit het laatste kwart van de 19e eeuw en het eerste kwart van de 20e eeuw. Dit geldt eveneens voor de bebouwing aan de Kallestraat. Het betreft sober traditionele plattelandsbouw.
Langs de verbindingsweg van de kern Hunsel naar Ell ligt de voormalige melkfabriek De Hoogstraat. Deze werd in 1904 gebouwd en bevindt zich nog in redelijk authentieke staat.
In de kern Ell werden vooral aan deze zelfde Hoogstraat panden in deze inventarisatie opgenomen. Vermeldenswaard is het uit 1908 daterende vroegere raadhuis.
In de kern Ittervoort werden enige panden gelegen aan de Napoleonsweg geïnventariseerd. Deze dateren uit de jaren twintig en zijn mogelijk mede als gevolg van de vroegere aanwezigheid van een tramlijn naar Maaseik (België) nabij de grensovergang gebouwd.
In de kern Neeritter tenslotte is het meest opvallende pand uit de inventarisatieperiode het vroegere novicenhuis van de orde der Kruisheren aan de Driessensstraat. Het uit drie bouwlagen bestaande pand dateert uit 1903 en is enkele jaren geleden verbouwd tot apartementencomplex.
Opmerkelijk is het vrij grote aantal in goede staat van onderhoud verkerende kapelletjes namelijk een achttal.

Literatuurlijst

1. Handboek der Geografie van Nederland, Deel VI, Zwolle 1959.
2. J. Kuyper, Gemeente-atlas van Limburg, Maasbree 1981.
3. Lijst der Nederlandse gemeenten, 's-Gravenhage 1988.
4. Dr. G.C.P. Linssen, Verandering en verschuiving. Industriële ontwikkeling naar bedrijfstak in Midden- en Noord-Limburg, 1839-1914, Tilburg 1969.
5. Ph. van der Maelen, Dictionnaire Géographique du Limbourg, Assen 1978.
6. Drs. J.F.R. Philips, Drs. J.C.G.M. Jansen, Drs. Th.J.A.H. Claessens, Geschiedenis van de landbouw in Limburg 1750-1914, Assen 1965.
7. Drs. A. Steegh, Momumentenatlas van Nederland, 2e druk, Zutphen 1985.
8. W.J.M. Leideritz, " De stoomtrams van Noord-Brabant en Limburg", in : Trams en Tramlijnen, Rotterdam 1972.
9. R.C. Hekker e.a., Dorp en stad in Limburg, Zutphen 1981.
10. Streekplan Noord- en Midden-Limburg, 3 dln., S.L. 1982.
11. Kleine atlas voor de geschiedenis van de beide Limburgen, Maastricht 1989.

Kaartmateriaal

1. Tranchotkaart nr. 38 Heijthuysen 1803-1820
   1 : 25.000
   Tranchotkaart nr. 45 Stevensweert 1803-1820
   1 : 25.000
2. Kaarten uit J. Kuyper, Gemeente-atlas van Limburg
   -Hunsel ca 1860 1 : 50.000
   -Ittervoort ca. 1860 1: 25.000
   -Neeritter ca. 1860 1 : 25.000
3. Topografische kaarten
   nr. 738 Baexem 1934
   nr.745 Thorn 1934
   1: 25.000
4. Kaart gemeente Hunsel 1982
   1 : 10.000
5. Kaart provincie Limburg, regio Midden-Limburg 1982
   1 : 50.000

Lijst van bij de gemeentebeschrijvingen gevoegde afbeeldingen

I De huidige gemeente Hunsel
II Tranchotkaart noordelijk deel gemeente Hunsel
III Tranchotkaart zuidelijk deel gemeente Hunsel
IV De gemeente Hunsel rond 1860
V De gemeente Ittervoort rond 1860
VI De gemeente Neeritter rond 1860
VII De gemeente Hunsel in 1934
VIII De gemeenten Ittervoort en Neeritter in 1934

Ell
Castert
Ellerhei
Bankhuisven
Hattenerhof
Haler
Hunsel
Offelsen
Schillersbende
Sanfort
Ittervoort
Neeritter
Heuvel

Schoorkoulen
Groot Peel
Mildert
Mildertor brook
Schoolstraet
Schoolis brook
Dwart brook
Kerkevelt
Dyjepelbeek
Hellen
Pullert
Hoffer

der Rheinlande durch Tranchot und v. Müffling 1803-1820

PROVINCIE LIMBURG. GEMEENTE HUNSEL.

Geteekend door J. Kuyper

2425 Bunders 1000 Inwoners.

Uitgave van Hugo Suringar te Leeuwarden

PROVINCIE LIMBURG. GEMEENTE ITTERVOORT.

Geteekend door J. Kuyper. Uitgave van Hugo Suringar te Leeuwarden

101 Hectares. 275 Inwoners.

PROVINCIE LIMBURG. GEMEENTE NEERITTER.

Getekend door J. Kuyper. Uitgave van Hugo Suringar te Leeuwarden.

436 Bunders. 800 Inwoners.

Millen
Swartbroek
Kelpender heide

Oler
Steenweg
Haler
Hunsel

N°749 Echt.

Schaal van 5000 meter.

2500 2250 2000 1750 1500 1250 1000 750 500 250 0

De Auteursrechten zijn voorbehouden ten behoeve van den Staat der Nederlanden.

Nadruk verboden.